

Dnr: M-2024-2762:10
2025-04-28
Handläggare: Henrik Lind

**Samhällsbyggnadsnämnden, Gävle
kommun**
Avdelning Projekt och Exploatering

Anmälan enligt 28 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd

Verksamhetsutövare: Samhällsbyggnadsnämnden, Gävle Kommun
Organisationsnummer: 212000-2338
Fastighetsbeteckning: Norrsundet 2:219
Område: Norrsundets Hamn AB:s industriområde

Beslut

Jävsnämnden förelägger er att vid efterbehandling på ovanstående fastighet utföra arbetet enligt följande:

1. Arbetet ska planeras och utföras i huvudsaklig överensstämmelse med vad ni angett i anmälan samt övriga inlämnade uppgifter i ärendet. Ändringar av betydelse ur miljösynpunkt ska anmälas till tillsynsmyndigheten.
2. Information om vilka entreprenörer och avfallsmottagare som har upphandlats ska meddelas tillsynsmyndigheten efter att upphandlingen har avslutats.
3. Innan länshållningsvatten infiltreras vid doppningskaret på Granskär vill vi att ni stämmer av detta med tillsynsmyndigheten.
4. Påträffas oförutsedda föroreningar ska tillsynsmyndigheten informeras omgående. Samråd ska ske kring hur föroreningarna hanteras vidare.

5. Om blöta massor transporteras ut från området så ska täta flak användas och om det finns risk för damning från flaken så ska de vara täckta.
6. Om störande buller, damning eller annan olägenhet till följd av verksamheten uppstår, ska åtgärder omgående vidtas för att motverka sådana störningar.
7. Tillsynsmyndigheten ska meddelas när efterbehandlingsåtgärderna påbörjas samt när de är slutförda.
8. Beskrivning av tillvägagångssätt och resultat av efterbehandling och masshantering ska redovisas i en slutrapport.
9. Rapporten ska vara oss tillhanda senast 3 månader efter det att efterbehandlingen har avslutats.

Avgift för tillsyn

Vi tar ut en avgift på **30 162 kr** för handläggningen av detta ärende. Faktura kommer att skickas till er separat.

Bakgrund

Inom Norrsundets Hamns område i Norrsundet har sågverksamhet bedrivits mellan år 1899 tills 2011 då verksamheten lades ned. På platsen idag bedrivs bland annat hamnverksamhet, samt mindre industriell verksamhet och lager.

Den tidigare sågverksamheten har via sprayningsimpregnering och doppning samt upplag av impregnerat virke gett upphov till föroreningar i marken, främst dioxiner. Miljötekniska undersökningar har visat att 3 st olika delområden är förorenade av dioxiner och att en sanering behöver utföras. Dessa områden är doppkarsområdet och upplagsområdet på Granskär samt såghuset.

Utifrån Naturvårdsverkets beskrivning av mindre känslig markanvändning (MKM) samt områdets utformning har följande övergripande åtgärds mål tagits fram för området:

1. Yrkesverksamma ska kunna vistas inom området för arbete utan att utsättas för en oacceptabel hälsorisk.
2. Belastningen från området med avseende på recipienten ska inte avvika i någon vidare utsträckning från bakgrundsbelastningen.
3. Föroreningar inom området ska inte riskera att utgöra en oacceptabel risk vid grävarbeten, om- och utbyggnationer för industriändamål.

Gävle kommun har tagit på sig huvudmannaskapet för saneringen av det f.d. sågverket och har tillsammans med fastighetsägaren Norrsundets Hamn AB ansökt om statligt stöd för den del som saknar ansvarig. Ansökan om statligt stöd har beviljats av Länsstyrelsen Gävleborg den 2 maj 2024. Delansvarig för åtgärden är Stora Enso Timber AB.

Anmälan om efterbehandling

Den 10 mars 2025 lämnade ni in en anmälan enligt 28 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Anmälan har kompletterats den 14 mars med information om förklassificering av upplagsytorna på Granskär.

Anmälan gäller sanering av f.d. Kopparfors sågverk inom Norrsundet Hamns område. Områden som ska saneras ligger inom delar av fastigheten Norrsundet 2:219, Gävle kommun. Vid tiden för anmälan hade ingen entreprenör eller mottagare av förorenade massor upphandlats. Miljökontrollen under saneringen kommer att utföras av C Bruhn Miljökonsult AB samt Wescon Miljökonsult.

Efterbehandlingsåtgärderna kommer att utföras genom schaktsanering av dioxinförorenad jord över mätbara åtgärds mål inom doppkarsområdet och upplagsområdet på Granskär samt en ruta vid västra delen av såghuset.

Som mätbart åtgärds mål för dioxin (PCDD/F) används MKM: 200 ng/kg TS (WHO-

Doppkarsområdet Granskär

Noggranna undersökningar har avgränsat de mest förorenade massorna, totalt ca 10 000 ton. Dioxinhalterna i dessa massor är ställvis mycket höga med en maxhalt på 290 000 ng/kg TS. Totalt bedöms det förekomma i storleksordningen 13 g inom detta område. Inom doppkarsområdet förekommer också höga halter av klorfenoler i grundvattnet.

Upplagsytor Granskär

Den totala ytan är ca 20 000 m² och föroreningarna sträcker sig ca 0,2 m ner i djupled. En förklassificering kommer att utföras av området under våren 2025 då tjälen gått ur marken. Orsaken till detta är att få en bättre säkerhet av volymen massor som behöver omhändertas. Tidigare beräkningar uppskattat mängden dioxin inom området till ca 5 g.

Såghusområdet

I åtgärdsutredningen bedömdes ca 3 g ligga i det ytliga fyllnadsmaterialet inom området för det f.d. såghuset som består av en västra och en östra del. Under senare år har utförda markarbeten och provtagningar på den östra sidan av såghuset visat att utbredningen av dioxinföroreningen är mindre både i plan och djup än vad som uppskattats i åtgärdsutredningen och mängden dioxinförorenade massor är därmed också mindre. Att föroreningsmängden är mindre tillsammans med redan utförda åtgärder inom området gör att det inte bedöms vara miljömässigt motiverat att åtgärda östra delen av såghusområdet. En åtgärd skulle även innebära en inskränkning för verksamhetsutövaren på platsen under den tid en åtgärd skulle genomföras, en inskränkning som inte bedöms vara miljömässigt motiverad. Utifrån den förklassificering som utförts så kommer ett 100 m² stort område att schaktas ur till 2 m djup på den västra sidan av såghuset.

Enligt er anmälan och övriga handlingar i ärendet kommer efterbehandling att utföras

genom att doppkarsområdet saneras i en första etapp och därefter upplagsytan på Granskär. Saneringen av västra delen vid såghuset utförs som en sista etapp.

Masshantering

Vid schaktsaneringen är utgångspunkten att samtliga massor ska vara förklassificerade med avseende på föroreningsinnehåll. Detta leder till att massorna ska kunna lastas direkt på lastbil och köras till mottagare. Om klassificering eller uppläggning av massor ändå behöver utföras på plats eller om uppläggning för avskiljning av block, sten, betong eller organiskt material behöver utföras så har två stycken områden beskrivits i anmälan. Ett område nordöst om såghuset och ett område inom de upplagsytor som avses att saneras i ett andra steg på Granskär.

Vidare kommer massor som inte klarar de mätbara åtgärdsmålen också att ta hänsyn till de krav som avfallsmottagaren ställer i övrigt t.ex. med avseende organiskt innehåll. Syftet med att sortera ur organiskt material är att minska mängden massor som inte kan gå direkt till deponi på grund av för hög halt. Om massor behöver gå till förbränning styrs både av halten förorening samt halten organiskt innehåll.

Samtliga klassade volymer som klarar Naturvårdsverkets generella riktvärden för mindre känslig markanvändning (MKM) kommer låtas ligga kvar alternativt återläggas i schakt. Enhetsvolymer som inte klarar kriterierna för MKM kommer att lastas på lastbil och transporteras till godkänd avfallsmottagare av godkända transportörer med erforderliga tillstånd. Återfyllnad av schakt med externt tillförda massor kommer att ske med massor av jungfrulig kvalitet.

I samband med grävarbeten vid doppkarsområdet kommer blöta massor att erhållas vid schakt. Sådana massor kommer att låtas rinna av på anvisad yta i schaktet innan de lastas för borttransport och kommer endast att läggas upp på ytor av samma karaktär för att hindra korskontaminering. Vatten som avrunnit hanteras som förorenat länshållningsvatten.

Provtagning och klassificering utförs av uppgrävda enhetsvolymer och andra material som inte förklassificerats. Heterogena områden klassas i volymer om ca 100 m³ (såghusområdet och doppningskaret). Mer homogena områden klassas i volymer om

ca 320 m³ (upplagsområdet på Granskär). Kontroll och dokumentation av schakt utförs genom att provtagning sker av schaktväggar och schaktbotten om inte schaktbotten består av berg. Vidare tillkommer kontroll och dokumentation av övriga skyddsåtgärder under saneringen.

Länsvattenhantering

Det är endast i samband med schakt vid doppkarsområdet på Granskär som det föreligger risk för inträngande grund- och ytvatten. Längs strandkanten intill doppkarsområdet löper en anlagd vall av sten. Denna vall avses att lämnas för att hindra inträngande vatten och förorenade sediment från havet att strömma in i schaktområdet. Spontning har inte varit ett alternativ då djupet till berg är begränsat. Mängden föroreningar i muren bedöms vara försumbara då den står i kontakt med havet och består av sten.

Schakt i detta område kan innebära urgrävning av massor 1,7 m under grundvattenytan med inträngande havsvatten nära strandkanten. Totalt bedöms ca 500 - 600 m³ länshållningsvatten förorenat av dioxin och pentaklorfenol kunna uppstå. Kontaminerat vatten kommer att ledas genom ett sandfilter och lagras i containrar med lock. Provtagning sker på uppsamlat vatten där utgångspunkten är att skicka vattnet på destruktion med sugbil alternativt ledas över ett kolfilter för rening innan återinfiltration.

Haltkriterie för återinfiltration av länshållningsvatten föreslås vara 3 µg/l pentaklorfenol (Holländska riktvärden VROM 2000).

Övriga material

Sten och block kommer att användas för återfyllnad och ingår inte i åtgärdsvolymerna, vissa stenar kan behöva spolas av för att få bort material med stor vidhäftningsförmåga. Betong och träkonstruktioner från doppningskaret kommer att provtas för att urskilja hur materialet ska hanteras och huruvida en del av betongen kan användas för återfyllnad. I samband med rivning av doppningskaret kommer slam innehållandes höga halter dioxin från en avloppsledning från doppningskaret att omhändertas med sugbil och köras till destruktion. Stubbar och rötter som avlägsnas från området kommer att skakas av så att jorden avlägsnas och placeras i separat container. Avfallet körs sedan till godkänd mottagningsanläggning. Utgångspunkten är

att stubbar och rötter följer jordklassningen i den ruta de avlägsnas ifrån.

Skyddsåtgärder under sanering

Området är ett inhägnat industriområde med grind och övervakning. I tillägg kommer byggstängsel att sättas upp för att avgränsa de aktuella arbetsområdena. På upplagsytorna kommer i stället skyltar att sättas upp. Arbetet innebär en risk för att fordon och maskiner kontamineras, därför kommer beredskap för mekanisk rengöring samt avspolning att finnas på plats under åtgärdsfasen. En arbetsmiljöplan kommer att upprättas för att yrkesverksamma och besökare ska undvika oacceptabel exponering av föroreningar samt för att säkerställa att erforderlig skyddsutrustning används.

Om det finns risk för damning vid uppläggning av massor så kommer presenning att användas för övertäckning. Schaktarbeten och transporter till och från området kommer att medföra buller. Arbeten kommer dock att ske under normala arbetstider varför inga särskilda skyddsåtgärder bedöms vara nödvändiga.

Övriga skyddsåtgärder

Absorptionsmedel ska finnas inom arbetsområdet ifall läckage av olja eller liknande från arbetsmaskiner eller fordon sker. Den entreprenör som anlitas ansvarar för att risker avseende arbetsmiljö och miljö inte föreligger på grund av damning eller andra störningar.

Tider för arbetets utförande

Arbetena planeras att starta i augusti 2025 och bedöms vara slutförda i december 2025. Arbetet bedrivs generellt under vardagar kl. 7-17.

Dokumentation och redovisning

Efter avslutad sanering kommer, senast tre månader efter arbetets avslut, en slutrapport att sammanställas och redovisas till tillsynsmyndigheten. I rapporten redovisas utfört arbete bl.a. med avseende på utförda åtgärder, miljökontroll, provtagning av schaktbotten och schaktväggar, mängd omhändertagna massor samt transportörer och mottagningsanläggningar.

Kommunikation i ärendet

Länsstyrelsen Gävleborg och Projekt och exploatering, Livsmiljö Gävle har fått möjlighet att yttra sig över föreläggandet och de har meddelat att de inte har några synpunkter.

Motivering av beslutet

Jävsnämndens bedömning

Anmälan innehåller de uppgifter som tillsynsmyndigheten kräver inför efterbehandlingsarbetet.

Vi accepterar den föreslagna omfattningen av saneringsåtgärder vid f.d. Kopparfors sågverk i Norrsundet. Utifrån er beskrivning av åtgärder bedömer tillsynsmyndigheten att framtagna övergripande och mätbara åtgärds mål kommer att uppnås. Vi konstaterar att schaktsaneringen vid såghuset blir mindre än vad som uppskattades i åtgärdsutredningen, detta då den östra sidan innehåller förhållandevis liten mängd förorening både sett till yta och djup. Tillsynsmyndigheten bedömer därmed att det inte är motiverat att gå in och gräva på området då det finns ledningar, det är nära till berggrunden och att det finns en pågående industriell verksamhet på platsen. Det innebär att miljönyttan med åtgärden inte kan anses vara större än nackdelarna med åtgärden. Vid eventuella avsteg från åtgärds målen är det viktigt att vi kontaktas och att avsteg enbart sker efter godkännande från oss.

Vid uppläggning och transporter av förorenade massor inom området är det viktigt att dessa hanteras så att spridning av föroreningar till rena eller redan sanerade områden inte sker. Särskilt viktigt är det att förorenade massor och slam som innehåller höga halter dioxin från doppkarsområdet hanteras varsamt vid uppläggning och transporter inom och utanför området.

Innan rening och infiltration av länshållningsvatten påbörjas vill vi att ni samråder med tillsynsmyndigheten. Detta för att tillsynsmyndigheten ska få möjlighet att ta ställning till uppmätta föroreningshalter, volymer vatten, reningsmetod och vilken miljönytta som uppnås med eventuell rening av länshållningsvattnet.

Start- och slutdatum för arbetet ska meddelas för att vi ska kunna utföra tillsyn av efterbehandlingsarbetet.

En slutrapport med information om utförd efterbehandling ska lämnas in till oss.

Vi anser också att rapporten ska innehålla information om på vilken plats och med vilket material återfyllnaden har utförts och vilket ursprung detta material har. Vi anser det viktigt att sådan information sammanställs och sparas inför eventuella förändringar av markanvändning eller arbeten inom området i framtiden.

Vi gör bedömningen att ni kan utföra efterbehandlingen enligt inlämnad anmälan och övriga uppgifter i ärendet samt under förutsättning att ni följer försiktighetsåtgärderna i detta beslut.

Avgift för tillsyn

Vi tar betalt för den tillsyn som vi utför. Tillsynsavgiften omfattar all hantering av ärendet, till exempel registrering och granskning av handlingar, inspektioner och upprättande av beslut. Utöver detta tillkommer registerhållning och arkivhållning av ärendet. Vi har lagt ned **22** timmar på handläggning av ärendet vilka debiteras enligt gällande taxa, för närvarande 1 371 kr per timme.

Lagstöd

Vi fattar beslutet med stöd av följande lagstiftning:

26 kap. 9 § miljöbalken

En tillsynsmyndighet får besluta om de förelägganden och förbud som behövs för att miljöbalken och dess tillhörande föreskrifter, domar och andra beslut ska följas.

26 kap. 21 § miljöbalken

Tillsynsmyndigheten får förelägga den som bedriver verksamhet eller vidtar en åtgärd som det finns bestämmelser om i miljöbalken eller i föreskrifter som meddelats med stöd av balken, att lämna de uppgifter och handlingar som behövs för tillsynen.

26 kap. 22 § miljöbalken

Den som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd, som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller miljön, är skyldig att utföra sådana undersökningar av verksamheten och dess verkningar som behövs för tillsynen.

2 kap. 2 § miljöbalken "Kunskapskravet"

Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet.

2 kap. 3 § miljöbalken "Försiktighetsprincipen"

Alla som bedriver, eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd, ska utföra de skyddsåtgärder, iakttä de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. I samma syfte ska, vid yrkesmässig verksamhet, användas bästa möjliga teknik.

2 kap. 5 § miljöbalken "Hushållningsprincipen"

Alla som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd ska hushålla med råvaror och energi samt utnyttja möjligheterna till återanvändning och återvinning. I första hand ska förnybara energikällor användas.

10 kap. 11 § miljöbalken "skyldighet att underrätta tillsynsmyndigheten"

Den som äger eller brukar en fastighet ska genast underrätta tillsynsmyndigheten om en förorening som kan medföra en olägenhet för människors hälsa och miljö upptäcks på en fastighet.

26 kap. 19 § miljöbalken "egenkontroll"

Den som bedriver verksamhet eller vidtar åtgärder som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller påverka miljön ska fortlöpande planera och kontrollera verksamheten för att motverka eller förebygga sådana verkningar.

27 kap. 1 § miljöbalken "Avgift för myndigheters verksamhet"

Beslutet fattas med stöd av 27 kap. 1 § miljöbalken som anger att en kommun får besluta om avgifter för att täcka sina kostnader för prövning och tillsyn enligt miljöbalken, tillhörande föreskrifter samt EU-förordningar inom miljöbalkens tillämpningsområde. Gävle kommuns beslutade "Taxa för prövning och tillsyn inom miljöbalkens och strålskyddslagens områden" hittar du på

<https://www.gavle.se/kommunens-service/kommun-och-politik/kommunens-organisation/styrande-dokument/>

Om ni vill överklaga beslutet

Beslutet kan överklagas hos Länsstyrelsen i Gävleborgs län. Om ni vill överklaga beslutet kan ni läsa bilagan "Information om hur du överklagar".

Information

Nytt rapporteringskrav gäller för farligt avfall i och med ny föreskrift från Naturvårdsverket, NFS 2020:5. Från den 1 november 2020 är verksamheter skyldiga att rapportera in antecknade uppgifter om farligt avfall till det nya avfallsregistret hos Naturvårdsverket. Vid saneringar behöver ni beakta det om massor innehåller föroreningar som överstiger halter för farligt avfall. Mer information hittar ni på Naturvårdsverkets hemsida:

<http://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledningar/Avfall/Farligt-avfall/Rapportera-uppgifter-till-avfallsregistret/>

För jävsnämnden

Sara Levander

Ordförande Jävsnämnden

Detta beslut är fattat med stöd av jävsnämndens delegationsordning.

Bilaga

- Information om hur du överklagar

Kopia för kännedom

- Viktor Lundgren, PEX, viktor.lundgren@gavle.se
- Elisabeth Österberg, PEX, elisabeth.osterberg@gavle.se
- Norrsundets Hamn AB daniel.trabold@colabit.com
- Stora Enso Timber AB tomas.holmstrom@storaenso.com
- Fortum Waste Solutions AB par.odan@fortum.com
- Länsstyrelsen Gävleborg

Delges

Projekt och exploatering (PEX), Livsmiljö Gävle

Information om hur du överklagar

Till vem ska du överklaga och hur lång tid har du på dig?

Det här beslutet överklagar du hos Länsstyrelsen i Gävleborgs län, men du ska skicka överklagandet till:

Gävle kommun

Livsmiljö Gävle

Att: Miljö- och hälsoskydd

801 84 Gävle

Eller via e-post till:

miljo@gavle.se

Du kan också lämna in ditt överklagande i receptionen i Stadshuset på Drottninggatan 22 i Gävle. Det måste ha kommit in till oss senast **tre veckor** efter att du tog emot beslutet.

Hur ska ditt överklagande vara utformat?

Överklagandet ska vara skriftligt och behöver innehålla följande uppgifter:

- vilket beslut du överklagar
- ärendets diarienummer
- hur du vill att beslutet ska ändras och varför.
- uppgifter som du tycker har betydelse för ärendet men som du inte tidigare har skickat in

Du behöver också ange:

- ditt namn,
- organisations- eller personnummer,
- postadress

- telefonnummer
- e-postadress

Om du anlitar ombud behöver du ange **samma uppgifter för ombudet** också.

Egenhändig namnteckning behövs inte. Det kostar inget att överklaga.

Vad händer sen?

Om ditt överklagande kommit in i rätt tid, kommer handlingarna att skickas vidare till länsstyrelsen. Om ditt överklagande inte har kommit in i rätt tid, kommer nämnden att fatta ett avvisningsbeslut som du kan överklaga.

Mer information

Behöver du mer information om hur du överklagar är du välkommen att vända dig till oss på telefon 026-17 80 00, eller via ovanstående e-postadress.

Signering

Följande parter har signerat detta dokument

Namn: Sara Margareta Levander

Datum: 2025-04-28 13:37

Signerat kryptografiskt SHA-256 hashvärde:

CD5A6E3480D6461F980DB1065DCB9B508185EA2766F349527FDD56B0AE67F206